



ביאורים

כיצד תדע האם אתה מאמין? אם אתה שלם עם זה. האמונה היא לא סך ידיעות ומחשבות שהאדם צריך לצבור, אלא שלוות הנפש. כשמציאות ה' היא לא נושא לדיון מבחינתך, כשאין לך התלבטות האם החיים שלך קשורים לה' או לא, סימן שאתה מאמין. האמונה היא לא הוכחות ומהלכים הגיוניים, אלא תחושה עמוקה המשרה הרגשה טובה.

החיים הם דבר המובן מאליו עבור כל אדם. המחשבה על כך שהאדם חי, ויש בו כוחות ויכולות שנתונים למרותו, משמחת את האדם ומסבה לו עוגג. לאדם יש עיסוקים ועניינים רבים בחייו שעלולים להתנגש ולסתור זה את זה. הוא רוצה לעסוק בעבודת כפיים, אבל גם להעמיק בלימוד עיוני. הוא רוצה לפרנס את משפחתו, אבל גם לגמול חסד לזולת. הוא נדרש להתלבט ולהכריע בין ערכים ותחומי עניין שונים. אבל החיים עצמם הם לא עוד נושא או תחום שצריך לתת עליו את הדעת. החיים הם הבסיס, שעל גביו מתנהלים כל העיסוקים של האדם. החיים לא יכולים להפריע או למנוע מהאדם לממש את רצונו באפיק מסוים, כי החיים הם האדם עצמו.

גם האמונה, כמו החיים, היא לא עוד נושא. האמונה היא התשתית שמעניקה לאדם את יכולת הקיום והעשייה בעולם. אם האמונה גורמת לאדם צער ומכבידה עליו, סימן שזו עדיין לא אמונה אמיתית. הידיעה על מציאות ה' ועל המחויבות לשמירת תורה ומצוות, עלולה בודאי לגרום לאדם תחושת מחנק ומעמסה. כל זמן שהידיעה הזו לא התמזגה עם החיים שלו, היא תעמוד בסתירה להם. רק כשהידיעה הזו תחדור אל תוכו, ותעניק לו חיות ובטחון, היא תהפוך לאמונה.

כיצד הופכים את הידיעה, לאמונה? על ידי תיקון המידות. כשהאדם מתנהג בדרך הישר, ומטהר את האישיות שלו, הוא מסיר את כל המחסומים בינו לבין הנשמה שלו.

הרחבות

לימוד האמונה

שָׁמַתְתָּ הַעֲנִין הַנּוֹדֵעַ קְבוּעָה בְּקַרְבּוֹ. הרב קוק מלמד אותנו כי לימוד האמונה אינו רק בירור שכלי של אמיתות מסוימות, אלא הוא לימוד שמתיישב בנפש האדם. הרב צבי יהודה קוק בהערה [עולת ראייה עמ' תעה] מפנה לדברי הרמב"ם: "דע, המעיין בספרי זה, שהאמונה אינה העניין הנאמר בפה אלא העניין המצטייר בנפש כאשר מקבלים- כאמת שהוא כך כפי שהצטייר" [מורה נבוכים ח"א, נ].

כיצד ניישם דברים אלו? בפסקה שלנו הרב מתנה את הדברים בישירות הלב וטהרתו. אולם כהדרכה מעשית מברר הרב שלזה יש צורך בשילוב של תורה ותפילה. לימוד האמונה דורש עיון והעמקה שכלית כפי שכותב הרב קוק: "... ודאי רק יראת ד' לבדה היא חכמה... כל הידיעות שבעולם... אינן כי אם ידיעה, אלא שיפול בהן קושי בהשגת ידיעתן עד שנצטרך להשתמש גם בהן בכח החכמה, שמעיקרו לא נברא באדם כי אם לצורך היראה (לימוד יראת ה' - אמונה) לבדה." [מוסר אביך א, ב] אולם אחרי הבירור השכלי ישנה עבודה נוספת של הזדהות והפנמה של האדם עם התכנים אותם השיג בשכלו. עבודה זו היא עבודת התפילה: "התפלה משמשת להכניס את כל התורה וכל העבודה, כל החכמה וכל ההופעה, בתכונה טבעית, ומעמד נפשי קבוע, והיא חיי השעה, כלומר, שמחיה את השעה, להיות עומדת ישר מול יניקת שפע חיי עולם." [עולת ראייה עמ' יט] כלומר: את המעמד הנפשי של האדם ממלאת התפילה בתוכן - אמונה.

שאלות לדיון

האם אתה מרגיש שיש בך משהו שמתנגד לאמונה? מדוע?

מתי אתה מרגיש שהאמונה יוצרת בך מרגוע?

לעילוי נשמת מלכה בת הרב משה ישועה ע"ה

דבקות האמונה
בלב

גָּדַרְתָּ הָאֱמוּנָה בְּכָל־לֵהָ, הוּא, שְׁאֲמַתְתָּ הַעֲנִין הַנּוֹדֵעַ קְבוּעָה בְּקַרְבּוֹ^ו, לֹא מֵצֵד הַיְדִיעָה^ו לְבַדָּה כִּי אִם מֵצֵד מְנוּחַת הַנֶּפֶשׁ הַגְּמוּרָה כְּשֶׁהוּא מְקַבֵּל אוֹתָהּ בְּקַבְלָה שְׁלֵמָה, מְבִלִי שְׂיִסְתַּעַר^ו בּוֹ מְאוּמָה נֶגֶד זֶה, וְלִכֵּן חַיּוּבָה הַתְּמִידִי שֶׁל הָאֱמוּנָה בְּד' יִתְעַלָּה הוּא, שְׂיִדְיַעַת מְצִיאוֹתָו יִתְעַלָּה וּמָה שְׂרָאוּי שְׂיִתְיַחַס לוֹ תִתְכַוֵּן בְּקַרְבָּנוּ בְּתִמְדֵיּוֹת, זֶה אִי-אֶפְשָׁר כִּי-אִם עַל יְדֵי הַכֶּנֶת הַלֵּב בְּטָהֳרָה וּבִישָׁר וּבִמְעֻשִׁים הַמְתַּאֲמִים.

וְכֵן אָמַר חֲבִקוּק הַנְּבִיא: "וְצִדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ יַחֲיֶה" (חֲבִקוּק ב, ד), כִּי מֵצֵד הַטְּבַע מְצִיאוֹת הַחַיִּים הַיָּא קְבוּעָה בִּיְדֵיעָה בְּאֲדָם שֶׁהוּא חַי, וּבְהִיּוֹת מְצִיאוֹת הַחַיִּים עֲנִין נֶאֱהָב בְּלֵב וּמְתַקְבֵּל מְאֹד, עַל-כֵּן מְנַח תְּמִיד בְּלֵב כָּל אָדָם הַצִּיּוֹר שֶׁל הָאֲמֵנַת הַחַיִּים^ו, וְהַצִּדִּיק אֲמוּנָתוֹ כָּל כָּךְ דְּבוֹקָה בְּלֵבָו וּמְשׁוּהָ^ו עִם כָּל כַּחוֹת נִפְשׁוֹ, עַד שֶׁתְּמִיד הַיָּא שׁוֹכֵנַת בְּפַעַל בְּלֵב וּמְשַׁמְשֵׁת^ו עִם כָּל פְּעֻלוֹתָיו, בְּאִין הַתְּנַגְּדוֹת כָּל־ל, וְלֹא עִכּוֹב לְשׁוֹם פְּעֻלָּה וּמְחַשְׁבָּה.

כְּמוֹ שֶׁהֲרַגְשׁ הַחַיִּים^ו, אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא תְּמִיד בְּפַעַל בְּלֵב אֵינוֹ מְעַכֵּב שׁוֹם פְּעֻלָּה וּמְחַשְׁבָּה, לְפִי שֶׁהֶאֱפְשָׁרוֹת שְׂאִיזוֹ יְדִיעָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ תִּעַכֵּב עַל אַחֲרֵת הַיָּא רַק כְּשֶׁאוֹתָהּ הַיְדִיעָה גּוֹרְמַת קֶצֶת טְרָדָה לְנֶפֶשׁ, אֲבָל מָה שְׂדָבוּק כָּל כָּךְ בְּנֶפֶשׁ עַד שֶׁהִיא מְקַבֵּלַת מְמוֹנוֹ רַק נֵעַם שְׁלֵם וּמְקַבֵּל מְכָל צַד, בְּלֹא שׁוֹם הַתְּנַגְּדוֹת כָּל־ל, הָרִי אֵינוֹ מְטָרִיד אֶת הַנֶּפֶשׁ כָּל־ל, אֲלָא הוּא עֶקֶר מְנוּחָתָהּ וְאֶף עַל יְדוֹ תּוֹסִיף תַּת כַּחַת לְעַבֵּד וּלְהַשְׁכִּיל.

וְזֹאת הַיָּא מְעַלַת הַקְּדוֹשִׁים, הַעוֹסְקִים בְּכָל דְּרָכֵי הָעוֹלָם וְדַבְּקִים בְּחַיֵּי אֲמוּנָתָם.

(עולת ראייה א עמ' שלו-שלח)

גָּדַרְתָּ - הגדרת. בְּכָל־לֵהָ - באופן כללי. בְּקַרְבּוֹ - של האדם. הַיְדִיעָה - ההכרה שבשכל. שְׂיִסְתַּעַר - תתעורר התנגדות. הָאֲמֵנַת הַחַיִּים - האדם הבריא מאמין בחייו. וּמְשׁוּהָ - מתאימה. וּמְשַׁמְשֵׁת - כל פעולות הצדיק מושפעות מן האמונה. הַרְגֵשׁ הַחַיִּים - הרצון לחיות.

